

Verantwoorde Veehouderij

Nieuwsbrief nummer 5
November 2006

Project Duurmelken

Het project duurmelken heeft onlangs een tussenevaluatie gehad. De resultaten van het eerste jaar zijn gepresenteerd aan en besproken met de deelnemende geitenhouders en de vertegenwoordigers van de veevoerfabrikanten. Uit de gepresenteerde cijfers en de discussie zijn een aantal conclusies getrokken en is ook gekeken op welke punten nog aanvullende informatie nodig is in het vervolg van het project.

Wanneer praten we van duurmelken

Er zijn nu gedurende ruim een jaar op 6 bedrijven gegevens verzameld van melkgift, celgetal, conditie, afvoer en ziektes. Op een deel van de bedrijven wordt al geruime tijd duurgemolken, op andere bedrijven is men pas gestart met duurmelken. Ook het aandeel van de geiten wat duurgemolken wordt wisselt tussen de bedrijven van een vijfde tot meer dan de helft.

Vaak wordt onder duurmelken verstaan dat een geit twee jaar of langer in lactatie na een dracht. Omdat het onderzoek nog geen twee jaar duurt en daardoor de duurmelklactaties nog niet volledig gevolgd zijn en vaak nog lopend zijn, is er de keuze gemaakt om onderscheid te maken in standaardlactaties met minder dan 330 lactatiedagen en duurmelklactaties met meer dan 610 lactatiedagen. Bij de eindevaluatie van het project zal overigens gewerkt worden met langere lactaties voor duurmelken.

De duurmelkers

Op basis van deze 610 lactatiedagen kwamen er 1263 lactaties in aanmerking als duurmelklactaties. Deze duurmelklactaties zijn vergeleken met ruim 3700 standaardlactaties. In het onderzoek zijn het met name de eerstejaars geiten die duurgemolken worden; 59 % van de duurmelkers is als enter begonnen met duurmelken. Een kleine kwart van de duurgemolken dieren had voor de tweede keer gelamd.

Of een geit een duurmelker wordt is niet iets wat bij het aflammen al vast staat. De beslissing wordt vooral genomen als het dekseizoen er aan komt en dan wordt gekeken wat de dieren op dat ogenblik nog produceren. Dieren die boven een bepaalde melkgift zitten, komen in aanmerking voor duurmelken, de rest van de dieren gaat bij de bok (of beter, de bok gaat bij de rest van de dieren). Dit principe geldt eigenlijk voor alle deelnemende bedrijven. Nadat de duurmelkgroep is gevormd, kunnen er nog best wijzigingen plaatsvinden. Geiten kunnen van de melk afraken en toch nog naar de dekgroep gaan, geiten kunnen niet drachtig worden en naar de duurmelkgroep gaan. Duurmelken is daarmee een dynamisch proces.

Melkproductie

Door de opzet van het onderzoek, aansluitend bij de praktijk, is het niet mogelijk de melkgift van 'duurmelkers' en 'standaardmelkers' te vergelijken. De duurmelkers zijn namelijk geselecteerd op een hoge melkgift en zullen dan ook beter moeten zijn dan de standaardmelkers. Dit blijkt ook duidelijk uit de cijfers, duurmelkers geven over het hele traject meer melk dan de overige dieren. De melkgift blijft op een hoog niveau, waarbij overigens wel seizoensinvloeden waarneembaar zijn. Een verdere uitwerking van de data moet nog plaatsvinden, waarbij ook gekeken zal worden naar de wijze waarop duurmelken bij de individuele geit is toegepast.

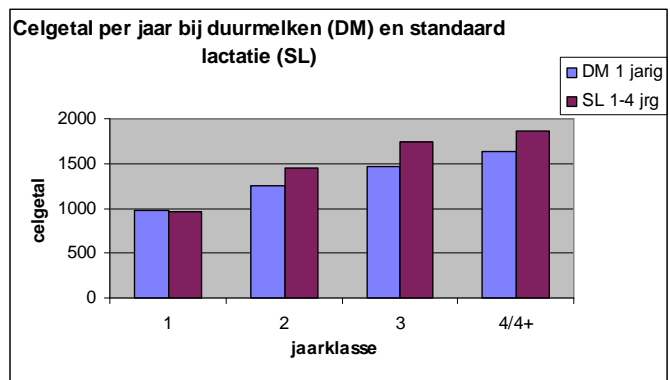
Verantwoorde Veehouderij

Celgetallen

Het is bekend dat celgetallen toenemen aan het eind van de lactatie. In een eerdere nieuwsbrief is daar ook al eens aandacht aan besteedt, inclusief het mogelijke effect op de melkwaliteit.

Uit de tussenevaluatie blijkt dat het gemiddelde celgetal bij duurmelken gestaag toeneemt naarmate de dieren langer in productie zijn. Zetten we deze toename echter af tegen de celgetallen van dieren die wel steeds aflammen (zie figuur), dan blijkt dat bij deze dieren de celgetallen sterker toenemen.

Dit is een bekend verschijnsel; oudere dieren hebben hogere celgetallen. Een oorzaak hiervan is dat de kans dat je ooit een lichte of zware uierontsteking hebt gehad, toeneemt met de leeftijd. En bijna elke uierontsteking laat zijn sporen na in de vorm van een verhoogd celgetal.

Conditie-score

Conditie-scores zijn belangrijk in het onderzoek omdat bij duurmelken het gevaar bestaat dat geiten te rijk gevoerd worden om hun op productie te houden. Uit de tussenanalyse blijkt dit geen groot probleem te zijn. Weliswaar neemt de conditie in de loop der jaren iets toe, maar dat is ook gebruikelijk bij het ouder worden. De verschillen tussen de duurmelkers en de standaardmelkers zijn minimaal.

Een punt van aandacht bij de voeding is nog wel het voerniveau in de 'winterdip'. Bij de duurmelkers zie je toch dat in de winter de melkgift wat afneemt en in het voorjaar weer toeneemt. Een aantal deelnemers past het voerniveau aan bij de melkgift, een ander deel handhaaft het rantsoen ongeacht de winterdip. Mogelijk heeft dit invloed op de conditie. Dit is een punt wat in het vervolg van het onderzoek nog extra bestudeerd zal worden.

Het vervolg

De deelnemende geitenhouders zijn tevreden over de effecten en resultaten van duurmelken. Grote aanpassingen in de management-strategie rond duurmelken zijn dan ook niet nodig. In het laatste deel van het project, wat midden volgend jaar wordt afgesloten, zal verdere informatie worden verzameld over de voeding tijdens de winterdip, ziekte-incidentie, afvoerredenen. Ook zal aandacht worden besteedt aan de mogelijke vormen van duurmelken, effect op de leeftijdsontwikkeling van de geitenstapel, vervanging van dieren en genetische vooruitgang. Ook is het duidelijk dat niet alle dieren geschikt zijn voor duurmelken, de vraag is dan ook hoe snel en hoe goed kun je de dieren selecteren en kun je met gerichte fokkerij de geschiktheid verder verbeteren.